

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy	Gymnázium, Šternberk, Horní nám. 5
Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0218CZ.
Šablona	I/2 Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské gramotnosti
Označení materiálu	VY_12_INOVACE_Pap23
Vypracoval(a), Dne	Mgr.Petr Papica, 24.2. 2013
Ověřeno (datum)	8.3.2013
Předmět	Český jazyk
Třída	2.A
Téma hodiny	V.Holan
Druh materiálu	Pracovní list
Anotace	Práce s básněmi, interpretace textu

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

? Následující báseň Vladimíra Holana byla rozstříhaná na jednotlivá slova a následně špatně sestavena. Pokus se ji znovu rozstříhat a dát do nějakého básnického tvaru.

? Pokus se vyložit smysl tvé básně.

? Pokus se tuto svoji báseň zarecitovat před ostatními spolužáky.

Milostná píseň

Chci na krajinu v jich stínu
na obzoru své vůle bys lehce o dechu
dbát v horách nastalých malbu
zprohýbat teď tvůj pohled šla

jako bych zhasnouti záření vlastnil
krok chůze tvé by se zasn timer
chci přijmout ztrátu do skal
a jako všechno tebe v propast

Chci ruce odevzdat jako by závěs temněl
A jako když nic neměl
Snad by Bůh tvých víček rozsvítit
Nález tebe únavou

? V následující básni Píseň milenky najdi personifikace.

? Urči druh rýmu v básni.

? Najdi metaforu a metonymie.

Píseň milenky

Splav lůny rozšuměl se v louce mraků
a mám tě milovat.
V sadařství těla svého studem ze zázraku
cítím tě tiše vát.

A někde uprostřed mne poznáváš jak okraj studně
a někde při okraji
obraz tvé krve tone ve mně vzestupně a bludně.
K tobě se vzdaluji.

Jediní nebo sami? Tmu jednu ležíme,
dvě noci šli jsme sem.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Není jich počet! Jsou jen mramory, zde ňadra, nohy mé;
nad nimi ty: křik ptáka nad městem.

Zvěř hledala se v našich pohybech a opony - - -
čím jsem ti přítomna,
že už mi jenom nasloucháš jako závěsu Dodony,
v který jsem složena?

(Vanutí)

? Dej básni XXXX název.

? Pokus se vysvětlit smysl básně.

XXXX

Nech v leknínech tvar pitý
Douškem omženým žízni
A stmi mne v jiné třepty
Úplňkem boků svých

Důvěře ideálu
vrať démona těch přízní,
jež zraňují mou chválu,
bych krví obraz zdvih

a váhal zřít, co nese...
Jenom kdo velce váhá,
Ten velce rozhodne se,
I když dech ztráty hrozí mu.

Pojď, svěř se písni této!
Chvíš-li se příliš nahá,
Provlékne babí léto
Jehlami podzimu. (Kamení, přicházíš...)

Odpověď Francii

I
I přírodě je špatně za slunečna

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

a zvrací stíny.
Francie, kdysi věčná
pohřbívá činy.

Jen její zločin zeje
ze sobeckého kouta
vždyť vůle k svobodě se děje.
Toť víc než vztah. Toť pouta.

II.
Nikdo si nemysli tam u vás všech,
že tato zem, v níž ještě žiju tiše,
dnes nebo zítra bude k vaší pýše
psí kůží dobrou na dudácký měch.

Nikdo se neraduj tam u vás zjištnou Istí
z vteřiny ticha míru zasvěcené.
Jen zradili jste, a už trest se žene
a začne vaší podlostí.

Sto let je nic mně, básníkovi.
Povídám nic, a tedy: ber kdo ber,
můžeme počkat. Už teď mezi slovy
ne vy, kdos jiný stojí u kamer

a natáčí... (Havraním brkem 1946, psáno 1938)

? Pokus se vysvětlit smysl jednotlivých veršů z básně.

? Najdi význam slova panychida.

? Najdi v básni neologismy a vysvětli jejich význam.

? Najdi básnické přívlastky.

Panychida

...

Je Bůh? A je-li, proč si schází?
Proč svoluje, by jenom vrazi
zřeli svým okem všude tam,
kde chybí jeho neosleplé?...
Proč necítil ty ještě teplé
postýlky dětí, vzatých... kam?

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Proč necítil on na svém kroku
ty žáry oněch šesti roků
a onen obrovitý v nich
přebytek slunce, proto velký,
že nesmělo, přes svoje délky,
vniknouti do cel žalářních?

Proč necítil, byť pouze tence,
ten provaz z táty-oběšence,
na kterém musil vlastní syn
sušiti spodky gestapáků?...
Proč, když svou věčnost nechal draku,
nevstoupil v čas a do hodin?

Snad by nám potom v jednom z věků
pomohl dospět ke člověku,
k němuž jen ironií jdem...
Snad bychom potom, jak vždy dosud,
neřešili svůj šklebný osud,
sebevražedným úlekem.

Tak vězeň dumá nad svou nití,
zda košili lze vyspravit
a rázem ví, že nelze víc.
I vběhne tedy chodbou sinou
na drát nabitý elektřinou
a rozžhne žárovky Nejsoucnic...

Je Bůh? A je-li, proč se zdálo,
že spí a spí, když bdění lhalo?
Ó ne! Vždyť Wotan pýchou zpít
byl v nebi už...a rána mnohá
s úderem mezi oči Boha
musila by jej probudit,

musila by jej probuditi
a on by musil němce zřítí,
jak v pouzdru na okuláry
měl oči dětem vyloupané
a v kapsách zuby a s nich zdrané
korunky zlaté, kořist hry.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Bůh by ho musil, musil zříti,
jak naběhlý až k žilám vytí,
drtíval prsy krasavic.
Pohlaví jeho kladlo miny
v zálivý stehy, v čisté klíny,
do všech těch ještě rajských skic.

A Bůh by musil vidět šrámy,
rouhavé šrámy, škrt jen samý
přes vše, co kdysi stvořil si.
Rytina je to, jasná nyní:
pracovaná šleháním žíní
čtyř koní z Apokalypsy.

A Bůh by musil, musil zříti
kostlivě šelestící bytí
mužů přibitých a jazyk
k záchodovému víku...Ano,
a co jich bylo do stok hnáno,
kde v lejnech, moči zašel křik!

A Bůh by musil vidět v chvění
znetvořující ponížení:
Mathausen, Belsen, Osvětim.
A hlavy sřáté na obrátku
a tváří položené k zadku,
zatím co výsměch plival k nim.
...

(úryvek básně Panychida 1945)

Milostná píseň

Na obzoru své vůle chci teď zprohýbat
tvůj pohled na krajinu
a v horách nastalých o malbu dechu dbát,
bys lehce šla v jich stínu.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Záření chůze tvé chci do skal zhasnouti,
by krok se v propast zasn timer,
a jako ztrátu tebe přijmouti,
jako bych všechno vlastnil.

Chci ruce rozsvítit, když únavou by snad
závěs tvých víček temněl,
a jako nález tebe odevzdat,
jako by Bůh nic neměl.

Použitá literatura:

HOLÝ, Jiří a Emil LUKEŠ. *Česká literatura od počátků k dnešku: Kniha textů 3*. Praha: Lidové noviny, 1999. ISBN 80-7106-289-8.

HOLAN, Vladimír a Vladimír HOLAN. *Ale je hudba*. 2., revidované vyd. V Praze: Paseka, 2000, 285 p. ISBN 80-718-5287-2.

HOLAN, Vladimír. *Jeskyně slov*. 2. revidované vyd. V Praze: Paseka, 1999, 257 p. ISBN 80-718-5266-X.